

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 31. oktober 2016

i sag nr. BS 1F-1078/2015:

Uddannelsesforbundet
som mandatar for
Sagsøger

mod
Sagsøgte

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen vedrører, om en produktionsskole som arbejdsgiver er erstatningsansvarlig for en ansat værkstedslærers tilskadekomst i forbindelse med fældning af et træ, og hvilke skader værkstedslæreren i givet fald har pådraget sig som følge af ulykken.

Sagsøger har nedlagt påstand om, at **Sagsøgte** skal betale ham 363.861,92 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Spørgsmålet om, hvorvidt **Sagsøgte** er erstatningsansvarlig for **Sagsøger** tilskadekomst er udskilt til særskilt behandling, hvorfor der ved denne dom alene træffes afgørelse herom, jf. retsplejelovens § 253, stk. 2.

Under delhovedforhandlingen har **Sagsøger** nedlagt påstand om, at **Sagsøgte** tilpligtes at anerkende, at **Sagsøgte** er erstatningsansvarlig for den tilskadekomst **Sagsøger** blev påført den 11. juli 2012. **Sagsøgte** tilpligtes endvidere at anerkende, at **Sagsøger** ikke har udvist erstatningsrelevant egen skyld, der berettiger til foretagelse af fradrag i erstatning/godtgørelse eller for så vidt berettiger til bortfald af erstatning/godtgørelse.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse

Sagen er anlagt den 2. september 2015.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Sagsøger søgte ved brev af af 18. april 2009 en stilling som værkstedslærer på **Sagsøgte**. I ansøgningen oplyste **Sagsøger** at han siden 1997 havde drevet en mindre træ-, naturpleje- og anlægsvirksomhed. Udover almindelig træfældning havde han specialiseret sig i træklatrung med henblik på beskæring af store gamle træer i byområder. I perioden 1997 til 2000 havde han sideløbende været tilknyttet **...skolen** som timelærer på kurser i træfældning og træklatrung. Han oplyste endelig, at han i perioden 1990 til 1998 havde været studerende på hortonomstudiet på Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole.

Sagsøger blev ansat som værkstedslærer hos **Sagsøgte** den 23. juli 2009 med en arbejdstid på 37 timer.

Ifølge **Sagsøgte** virksomhedsplan for 2016 er det faglige mål for linjen "Grønt", som **Sagsøger** blev ansat på, at eleverne skal opnå indsigt i anlægsgartnerens mangeartede opgaver. Det grønne værksted er "udrustet med diverse maskiner og håndværktøj, der gør det muligt at løse arbejdsopgaver indenfor flisebelægning, plantning, beskæring, lettere træfældningsopgaver, brænde, naturpleje samt almindeligt vedligehold(hækkeklipping, græsslåning, lugning af bede og generel oprydning i haver)".

Efter en mailkorrespondance mellem forstander **CS** og en medarbejder i "kommunen" blev der i december 2011 indgået aftale vedrørende drift af **...skoven** mellem **Sagsøgte** og Park & Vej, "kommunen". I aftalen hedder det blandt andet:

”**Sagsøgte** varetager plejen af **...skoven** efter nedenstående anvisninger:

Produktionsskolen gennemgår arealerne som udgangspunkt hver anden uge...
Pleje:

- ...

- Fældning og beskæring af generende træer og risikotræer langs naboskel og stier i området (Park og Vej høres inden fældning af gamle træer)

- Gennemgang af risikotræer med billeddokumentation 1 x årligt.

...

Produktionsskolen sikrer at de sikkerhedsmæssige aspekter er i orden ved udførelsen – både ift. udførende medarbejdere og afspærring o.l. ift. publikum.

Pris for plejen er 69.000 kr. årligt ex. moms ...”

I forbindelse med fældning af et træ i **...skoven** den 11. juli 2012,

faldt **Sagsøger** fra ca. 6 meters højde ned fra træet.

Arbejdstilsynet foretog tilsynsbesøg efter ulykken på selve ulykkesdagen og meddelte den 13. juli 2012 **Sagsøgte** et strakspåbud, hvorefter produktionsskolen blev påbudt straks at sikre tilstrækkeligt tilsyn og instruktion med skovarbejde og at anvende egnede tekniske hjælpemidler til arbejdet i skoven. Som begrundelse for påbuddet anføres i et bilag til afgørelsen blandt andet:

"Det er Arbejdstilsynets vurdering at virksomheden ikke har ført tilstrækkeligt tilsyn med arbejdet og instrueret medarbejderen i udførelsen af arbejdet på en farefri måde.

Der er i vurderingen lagt vægt på at ledelsen oplyser at medarbejderen er den eneste i virksomheden der har kendskab til arbejdet og at medarbejderen selv planlægger og udfører arbejdet. Der er ligeledes lagt vægt på at virksomheden ikke har procedurer for udførelsen af arbejdet og hvilket udstyr der skal anvendes til opgaven.

...

Det er Arbejdstilsynets vurdering at der ikke er anvendt det korrekte udstyr til arbejdet med topkapning af træet. Der er i vurderingen lagt vægt på at medarbejderen skulle anvende slynger til sikring mod nedstyrtning. Der blev anvendt slynger med en omkreds af 3 meter og var derved ikke lange nok til at nå rundt om træet med en omkreds af 5,2 meter. Det er således Arbejdstilsynets vurdering at medarbejderen i en højde af ca. 6 meter ikke har været sikret mod nedstyrtning.

Der er ligeledes i vurderingen lagt vægt på at medarbejderen har stået med en fod i klatreskoen og med den anden støttet på en gren, samtidig med at han har påbegyndt at sætte slyngen omkring træet og at grenen knækker og medarbejderen styrter mod jorden."

Sagsøgte tilbagemelding af 19. juli 2012 til Arbejdstilsynet om strakspåbuddet lød:

"Skolen vil ikke længere foretage træfældning – men alene oprydning i skoven – der vil blive udarbejdet retningslinjer for øvrigt arbejde inden udgangen af august d.å."

Arbejdsskadestyrelsen har anerkendt ulykken den 11. juli 2012 som en arbejdsskade.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet partsforklaring af **Sagsøger** og vidneforklaring af **CS** **TP** og **AH**

Sagsøger har forklaret blandt andet, at han fra 1997 til sin ansæt-

telse på **Sagsøgte** drev en mindre virksomhed med træfældning, anlæg og genplantning af grønne områder, anlæg af fliser, rådgivning om landsskabsforvaltning, vedligehold af grønne områder mv. Udover almindelig træfældning var han blandt andet specialist i at fælde store træer i byområder ved at klatre i træerne og tage dem ned stykke for stykke. I vintermånederne fældede eller beskar han i sin virksomhed ca. et stort bytræ om måneden. I 1994-1995 tog han kurser på ...**skolen** i træklating med henblik på beskæring eller fældning af store gamle træer. Han underviste fra 1997 til 2000 som timelærer på ...**skolen** i træfældning, og han har også undervist som assisterende lærer i træklating og udvidet træklating sammen med en fastansat lærer. Han påbegyndte hortonomstudiet, men gennemførte det ikke, da han ikke fik skrevet speciale, fordi hans virksomhed tog fart på daværende tidspunkt.

Da han blev ansat som værkstedslærer på **Sagsøgte** begyndte han i multiværkstedet som senere kom til at hedde det grønne værksted. **CS** og tillidsrepræsentanten deltog i hans ansættelsessamtale, under hvilken han fik at vide, at han skulle undervise i grønt vedligehold, lettere træfældning, opsætning af hegn, fliselægning mv. Han fik at vide, at skolen havde opgaver, som skulle udføres uden for skolen. Han tiltrådte den 23. juli 2009 som lærer på produktionsskolen. I løbet af efteråret 2009 kom der i alt 7 elever på det hold, som han var ansvarlig for. Holdet fik et lokale på 1. sal. Der var ingen redskaber i lokalet i begyndelsen. Redskaberne, primært håndværktøj, blev købt til undervejs, som behovet opstod. Beskrivelsen i skolens virksomhedsplan for 2016 af opgaverne i det grønne værksted passer meget godt. Det drejede sig om basale opgaver, som unge uden særlige forudsætninger skulle kunne varetage. **CS** var klar over, hvilke opgaver der blev udført på værkstedet. De talte blandt andet om det på lærermøderne. Når han påbegyndte en ny opgave med eleverne, gav han **CS** besked. Mens han var ansat, havde det grønne værksted forskellige udefrakommende opgaver blandt andet at bygge et hestehus for et fårelaug, sætte hegn op, slå græs, klippe hække, rydde budskadser mv.

Han deltog i et møde om ...**skoven** formentlig i november 2011 sammen med **CS** og **NB** fra kommunen. På mødet gennemgik **NB** de opgaver, som skulle udføres. Det blev nævnt, at de skulle fælde risikotræer, men det blev ikke særligt drøftet. Efter mødet hørte han på ny om aftalen om ...**skoven** da **NB** sendte ham et udkast til aftale. Han læste aftalen igennem og lagde den til **CS** til underskrift. Han selv udarbejdede ikke aftalen, og det var ikke ham, der sendte den underkrevne aftale tilbage til kommunen. Han talte ikke med **CS** om indholdet af aftalen. De talte heller ikke om sikkerheden. Før ulykken den 11. juli 2012 havde han været ude i skoven med eleverne, herunder havde de gået skoven igennem for affald, fældet mindre træer, rensset et mindre vandløb og friskåret gadebelysningen for grene. Han var med eleverne i ...**skoven** 1-2 gange om måneden for at sikre sig, at der så pænt ud. De havde primært affaldssække og handsker med, men også

håndværktøj. Før den 11. juli 2012 havde de ikke fældet risikotræer. Formentlig i juni måned 2012 havde han været ude at gå en runde i skoven med **NB** for at se på risikotræer. Udover det træ, som han forsøgte at fælde den 11. juli 2012, stod der to andre træer, som var gået helt ud, og som derfor også skulle fældes. **NB** ville have det store risikotræ fældet, da det udgjorde en fare for publikum. Man kunne se, at der var noget galt med en del af stammen, da bladene ikke var foldet helt ud. Træets stamme delte sig i fem, hvoraf det havde "smidt" en af stammerne. Bortset fra den stamme, hvorpå bladene var begyndt at visne, så træet sundt ud. Træet var ca. 30 m højt med en omkreds nede ved jorden på over 5 m. Stammen var over 5 m i omkreds der, hvor grenene eller stammerne delte sig. Han fik på et tidspunkt en rykker fra **CS** om, at træet skulle fældes. **CS** sagde, at han var blevet rykket af **NB** der havde fortalt, at der var faldet en gren ned, hvilket havde givet anledning til en avisartikel. Træet blev kaldt "gyngetræet", da der var sat reb i nogle grene. Han talte ikke med **CS** om udstyr eller sikkerhed. Han påtog sig opgaven uden at drøfte sikkerheden. Skolen havde ikke udstyr bortset fra en motorsav til at fælde træet. Han fortalte ikke **CS** at skolen manglede udstyr, da han regnede med at kunne klare det med sit eget udstyr. Han havde elever med ude, da han skulle fælde træet. Eleverne skulle ikke fælde træet, men sørge for afspærring. Han havde aldrig haft en lignende opgave på skolen. Han vil betegne opgaven, som en specialistopgave. Eleverne skulle ikke undervises i, hvordan man fældede risikotræer. Han havde sit eget udstyr med. Han havde en klatresele, to mastegjorde (stålwire), som skulle sættes rundt om træets stamme, et klatrereb (livline), klatresporer, hjelm, høreværn, skærebukser og sikkerhedsstøvler. Han havde en 3 m og en 4 m mastegjord med, men de kunne ikke nå rundt om træet. Hvis mastegjorden havde været lang nok, ville han have slynget den rundt om træet, sat sine klatresporer i, flyttet mastegjorden videre op, sat klatresporerne i, flyttet mastegjorden op osv., indtil han var nået op til der, hvor stammen delte sig. Her ville han have fastgjort en stålwire, hvorefter han ville være klatret ned ad træet, udført et forhug, hvorefter han ville have trukket træet ned via spillet (stålwiren). Hvis han havde haft en tilstrækkelig lang mastegjord, ville han ikke kunne være faldet ned fra træet, idet han var blevet stoppet midt på træstammen.

Selvom mastegjorden ikke var tilstrækkelig lang, klatrede han alligevel op, idet han kastede sin livline op om en stor stab, som sad skævt i forhold til der, hvor han skulle op. Han tog en mastegjord op om nogle stabbe for at forhindre det skrå træk, mens han klatrede op med klatresporerne. Da han var ved at sætte sin anden mastegjord fast om en stor stamme oppe i træet, slap sporerne, mens han forsøgte at gøre sin mastegjord fast ved hoften. Livlinen hoppede af stabben, selvom den havde en callusing for enden.

Hvis han forinden havde gennemgået opgaven med **CS** ville det have været klart, at han manglede udstyr. Han skulle ikke som anført af Arbejdstilsynet topkappe træet, men ville alene sætte spillet fast der, hvor

stammen delte sig, for at trække træet ned i den rigtige retning. Han tog bil- lederne bilag 13 og 14, da han i vinteren 2012 begyndte på skolen igen på nedsat tid. Det var hans afløser, der fældede træet ved brug af lift. Han kunne ikke have fældet træet alene fra jorden, da der lå en nabohave, som træet i gi- vet fald ville falde ned i. Han havde ikke talt med **NB** om, hvordan træet skulle fældes. **NB** er uddannet skov- og landskabsingeniør. Han fortalte ikke **NB** at han var usikker på, hvordan arbejdet skulle udføres. Han ved ikke, om kommunen kunne skaffe en lift til fældning.

Han havde ikke en forventning om, at **CS** havde en viden om træfældning. Han overvejede ikke at anvende lift til opgaven, da han regnede med at kunne klare opgaven ved at klatre op. Den metode, han endte med at anvende, skulle han nok ikke have anvendt. Han har enkelte gange før anvendt metoden med livlinen. Han har ikke undervist i den metode på ...skolen da man der anvender den traditionelle metode med mastegjord.

Han skulle på ferie to dage efter den 11. juli 2012 og ville derfor gerne have træet fældet inden ferien, da han han var blevet rykket, og der var faldet en gren ned, hvor der også var børn. **CS** havde ikke pålagt ham at udføre opgaven inden ferien.

CS har forklaret blandt andet, at han er uddannet historiker og har arbejdet med kontorarbejde hele sit liv. Han har været forstander på ^{Sagsøgte} siden 2007. En produktionsskole er et sted for unge mennesker, der ikke er uddannelsesparate. Der er ca. 80 produktionsskoler i landet. Det er tanken, at de unge gennem værkstedserfaring bliver afklarede med hensyn til deres fremtidige uddannelse. Der er ca. 10 værksteder på skolen. Hvert værksted ledes af en værkstedslærer. Der er typisk en lærer på hvert værksted. Produktionsskolen er en selvejende organisation, som får støtte fra offentlige myndigheder via taxameterstyring. 10-15 % af skolens indtægter stammer fra indtægtsdækket virksomhed for private eller kommunen. Skolen ledes af en bestyrelse med medlemmer, der er udpeget fra lønmodtager- og arbejdsgiverside. Han ansatte **Sagsøger** til at opbygge det grønne værksted, som i begyndelsen blev kaldt multiværkstedet. Der var mange kunder, der efterspurgte grønne opgaver, og der var unge på venteliste, hvorfor de besluttede at oprette det grønne værksted. Han havde forinden hørt om **Sagsøger** arbejde som selvstændig, da de begge bor i Hornbæk. Værkstedslærerne er meget autonome, da han som forstander ikke har viden om, hvordan de konkrete værkstedsopgaver skal udføres. **Sagsøger** arbejdede meget selvstændigt og var godt uddannet til at udføre opgaverne. Samarbejdet mellem ham og **Sagsøger** var godt. Han selv har ingen forudsætninger for at føre tilsyn med arbejdsopgaverne i værkstederne og mener heller ikke, at det er en del af hans arbejdsopgaver. Han havde ikke grund til at være utryk ved den måde, som **Sagsøger** udførte sine arbejdsopgaver på. **Sagsøger** havde altid udført opgaverne til kundernes tilfredshed. Kun en enkelt meget besværlig kunde havde klaget over en småting. Det er vigtigt for skolen at udføre op-

gaver i Helsingør og omegn, da det medvirker til at give eleverne et bedre image.

Aftalen om ...skoven blev indgået, da han kontaktede kommunaldirektøren, om det ikke ville være en god ide, at Produktionsskolen skulle udføre opgaven med at vedligeholde skoven. Kommunaldirektøren svarede ja, men det var dog ikke alle i administrationen, der var bekendt med kommunaldirektørens tilsagn, hvilket medførte lidt korrespondance. Det var vidnet, der skrev under på aftalen, men han havde ikke noget med aftalens indhold at gøre, da det blev fastlagt mellem Sagsøger og NB. Prisen var fastlagt ud fra kommunens budget. Han læste aftalen igennem, inden han skrev den under. Han tænkte ikke nærmere over, at Produktionsskolen ifølge aftalen skulle sørge for sikkerheden. Han mener, at Sagsøger

næsten hver mandag gennemgik skoven sammen med eleverne. Han var ikke inde i drøftelserne mellem NB og Sagsøger om, hvad der skulle gøres i skoven. Han modtog dog en rykker gennem kommunen om, at risikotræet skulle fældes, da der var nogle kvinder, der gennem en artikel i avisen havde klaget over træet. Han bad derfor en morgen Sagsøger om at få træet fældet, da de havde et problem. Sagsøger

sagde til ham, at det var en større opgave, da det ikke var et lille pindetræ. De talte ikke om, hvordan opgaven skulle udføres, og han gav ikke Sagsøger pålæg om, hvordan det skulle fældes, da han havde stor tillid til, at Sagsøger havde styr på det. Han ville aldrig betvivle, at sikkerheden var i orden. Hvis han havde spurgt Sagsøger om sikkerheden, ville Sagsøger formentlig have sagt, "hvad tror du?". Hvis det havde været nødvendigt at leje udstyr til opgaven, var det sket. Sagsøger fortalte ham ikke, at han manglede det nødvendige udstyr til opgaven. Det var ikke usædvanligt, at Sagsøger brugte eget udstyr til fældningsopgaver. Ofte betalte skolen "leje" til Sagsøger for brug af hans udstyr. Sagsøger var kendt for at gøre tingene ordentligt. Vidnet blev den 11. juli 2012 ringet op af en elev om ulykken. Eleven var chokeret. Politiet har hverken givet ham eller skolen en bøde i anledning af ulykken. Ca. 2 år efter ulykken, blev Sagsøger afskediget, da han på grund af ulykken ikke kunne arbejde i tilstrækkeligt omfang.

Han ved ikke, hvor betegnelsen værkstedsleder stammer fra. Det er en faglig diskussion, om man er leder eller lærer. Undervisningen på skolen foregår gennem praktisk arbejde. Teksterne om værkstederne i skolens virksomhedsplan for 2016 er udfærdiget af værkstedslærerne. 99 % af de opgaver, der bliver udført af værkstederne for kunder, går gennem vidnet med henblik på blandt andet prissætning.

Han har ikke som anført i besvarelsen til Arbejdstilsynet udarbejdet retningslinjer for udførelsen af det øvrige arbejde. Han aftalte med afløseren for Sagsøger at hvis der var større opgaver, skulle læreren skrive på et stykke papir, hvordan han påtænkte at udføre opgaven.

TP har forklaret blandt andet, at hun er uddannet pædagog og har arbejdet på **Sagsøgte** i 13 år. Hun arbejder som vejleder for de unge og har været viceformand siden 2008. Ledelsen består af hende, **CS** og bestyrelsen. Der er 10 værksteder på skolen. Skolen har personalemøde hver anden uge og lærermøde hver anden uge. På lærermøderne tales om det pædagogiske ikke om sikkerheden. Værkstedslærerne arbejder ud fra nogle retningslinjer, men arbejder ellers selvstændigt. Hvert værksted har egen økonomi og eget budget. Pengene kommer fra opgaver ude af huset. Værkstederne skriver også regninger. Hun var ikke med til at ansætte **Sagsøger** var seriøs og god at arbejde sammen med. Hun havde ingen grund til at være bekymret for sikkerheden - heller ikke for elevernes sikkerhed. Forud for ulykken var hun ikke bekendt med, at **Sagsøger** skulle udføre opgaver, der var farlige for **Sagsøger** eller hans elever. Nogle af opgaverne lød farlige, men hun sikker på, at **Sagsøger** vidste, hvad han gjorde. Hvis en lærer havde sagt, at der var brug for særligt udstyr, tænker hun, at det ville blive anskaffet. Hun formodede, at det grønne værksted havde opgaver som at slå græs og fælde træer. Hun ved ikke, om **Sagsøger** før ulykken havde fældet træer i ...**skoven**. Hun vidste ikke, at der var tale om et træ på over 30 m.

AH har forklaret blandt andet, at han har været ansat på **Sagsøgte** i ca. 8 år og har været leder af værkstedet "ejendoms-service". Han er ikke længere ansat på skolen, da han læser på pædagogseminariet. Da han var ansat som værkstedslærer, tilrettelagde han værkstedets hverdag. Værkstedet havde ca. 40 kunder herunder børneinstitutioner mv. Han havde stor arbejdsfrihed og kunne bestemme meget selv, men han blev også ind i mellem pålagt arbejdsopgaver. Han husker **Sagsøger** som en vellidt og højt respekteret kollega. **Sagsøger** og han delte værkstedsfaciliteter i et kælderrum på skolen. Deres to værksteder havde snitflader i forhold til arbejdets karakter, fx hvis der skulle ryddes et krat. De har også opført nogle skure sammen. Han har fældet enkelte træer sammen med **Sagsøger** da hans elever skulle se, hvordan det foregik. Han har også en enkelt gang hjulpet **Sagsøger** med en privat opgave. Hver gang han har arbejdet sammen med **Sagsøger** har **Sagsøger** gjort det virkeligt overbevisende. Han har set **Sagsøger** fælde træer med en højde på 20-25 m. **Sagsøger** gav ikke udtryk for, at han havde behov for at blive instrueret i sit arbejde. Der blev først lejet lifter til træfældning efter **Sagsøger** ulykke, men hvis de ellers manglede værktøj, havde de normalt mulighed for at anskaffe det.

Parternes synspunkter

Sagsøger har procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 28. juli 2016, hvor det blandt andet anføres:

"Ansvarsbedømmelsen overfor Sagsøgte som arbejdsgiver, herunder lovgrundlag:

Sagsøgte fungerer som skole og som virksomhed. Sagsøgte har overfor "kommunen" påtaget sig opgaven med fældning af risikotræ, Fældning af et risikotræ indeholder betydelig risiko og betydelige faremomenter. Når Sagsøgte har påtaget sig en risiko og farefuld arbejdsopgave, er det Sagsøgte der har ansvaret for at tilrettelægge og planlægge arbejdsopgaven, så arbejdsopgaven kan udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Sagsøgte må som minimum erkende risici og faremomenter, som arbejdsopgaven indebar, og sætte sig ind i, hvilket udstyr træfældningen nødvendiggjorde, herunder sætte sig ind i sikkerhedsmæssig forsvarlig fremgangsmåde med fældningen af træet. Bedømmelse af arbejdsgiveransvar er således ikke forskellig for Sagsøgte i nærværende sag i forhold til arbejdsgiveransvar for øvrige arbejdsgivere.

Det gøres gældende,

at nærværende sag skal bedømmes i forhold til sædvanlig ansvarsbedømmelse overfor arbejdsgivere, og der gælder således ikke særlige lempelser i ansvarsbedømmelsen af Sagsøgte i nærværende konkrete sag. I tilknytning hertil bemærkes at det i arbejdsmiljølovens §§ 2 - 4 udtømmeligt er gjort op med, hvilket arbejde og således arbejdsgivere arbejdsmiljøloven er undtaget for og Sagsøgte falder ikke ind under arbejdsmiljølovens undtagelsesbestemmelser.

Endvidere gøres det gældende,

at sammen med arbejdsmiljøloven, skal nærværende sag bedømmes i forhold til relevante bekendtgørelser og vejledninger fra Arbejdstilsynet.

Den pågældende konkrete træfældningsopgave:

Sagsøgte indgik med "kommunen" aftale om, at Sagsøgte fra 2012 skulle fælde og beskære risikotræer i ...skoven hvilket omfattede det i sagen konkrete træ, ... sagsøgte bestemte, at Sagsøger skulle udføre arbejdsopgaven med at fælde og beskære risikotræer.

Det gøres gældende,

at der var tale om arbejdsopgave, der lå uden for Sagsøger sædvanlige arbejdsopgaver som værkstedslærer. Endvidere gøres det gældende, at fældning af det i sagen konkrete træ kan karakteriseres som enkeltstående specialopgave indeholdende risikomomenter for tilskadekomst, ikke mindst henset til træets størrelse og tilstand.

Sagsøgte arbejdsgiverforpligtelser i relation til at sørge for,

at arbejdsopgaven med at fælde det i sagen konkrete risikotræ kunne udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt for Sagsøger

Indledningsvis bemærkes at det kan lægges til grund at **Sagsøgte** var bekendt med, at "**kommunen**" have anmodet om det pågældende træes fældning, forinden den 11. juli 2012.

Endvidere bemærkes at det kan lægges til grund, at **Sagsøgte** ikke iagttog en eneste arbejdsgiverforpligtelse i relation til at sørge for, at arbejdsopgaven med at fælde det i sagen konkret risikotræ kunne udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt for **Sagsøger**

Som arbejdsgiver har **Sagsøgte** haft forpligtelse til at sørge for, at arbejdsopgaven med fældning af det i sagen konkrete risikotræ blev planlagt og tilrettelagt, således det blev sikret at **Sagsøger** kunne udføre arbejdsopgaven sikkerhedsmæssigt forsvarligt og med minimering af risiko for tilskadekomst for **Sagsøger**. Der henvises til arbejdsmiljølovens § 38 og Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om arbejdets udførelse, særligt §§ 4 og 7.

Som arbejdsgiver har **Sagsøgte** haft forpligtelse til at sørge for, at udstyre Sagsøger med nødvendigt og til den konkrete arbejdsopgave egnet sikkerhedsudstyr og i tilknytning hertil sørge for, at det nødvendige og egnede sikkerhedsudstyr blev anvendt. Der henvises til arbejdsmiljølovens § 45 og Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler, særligt § 5, stk. 2, nr. 1) og 4) sammenholdt med § 6, stk. 1 samt Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om anvendelse af tekniske hjælpemidler, særligt § 5, stk. 1. **Sagsøgte** manglende iagttagelse af ovennævnte, har blandt andet netop været det Arbejdstilsynets strakspåbud hviler på,

Som arbejdsgiver har **Sagsøgte** haft forpligtelse til at sørge for, at instruere Sagsøger i udførelse af arbejdsopgaven med fældning af det i sagen konkrete risikotræ, således arbejdsopgaven kunne ske uden risiko for tilskadekomst for **Sagsøger** ligesom **Sagsøgte** har haft forpligtelse til at føre effektivt tilsyn med arbejdsopgavens udførelse. Der henvises til arbejdsmiljølovens §§ 16 og 17 og Arbejdstilsynets Bekendtgørelse om arbejdets udførelse, særligt §§ 18 og 22. **Sagsøgte** manglende iagttagelse af ovennævnte, har blandt andet netop været det Arbejdstilsynets strakspåbud hviler på....

Det gøres gældende,

at hvis **Sagsøgte** havde sørget for at have iagttaget sine arbejdsgiverforpligtelser, kunne arbejdsulykken have været undgået.

Det bestrides ikke, at **Sagsøger** kan betragtes som værende erfareren i forhold til træfældning.

Det gøres i tilknytning hertil gældende,

at **Sagsøgte** ikke har været undtaget for at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser.

Herunder skal særskilt gøres gældende,

at særligt da der var tale om risikotræ med det størrelse det konkrete træ havde og træets tilstand sammenholdt med at den pågældende arbejdsopgave faldt uden for **Sagsøger** sædvanlige arbejdsopgaver, og arbejdsopgaven kan karakteriseres som enkeltstående specialstopgave, har **Sagsøgte** haft særlig anledning til at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser og forpligtelsen til at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser netop har været skærpet da der netop ikke var tale om en enkel arbejdsopgave, men derimod en arbejdsopgave, der i sig selv indebar vanskeligheder og faremomenter, hvorfor nødvendigt og egnet sikkerhedsudstyr var påkrævet, alternativt anvendelse af anden og sikkerhedsmæssig forsvarlig fremgangsmåde, eksempelvis anvendelse af lift.

I den forbindelse gøres det gældende,

at **Sagsøgte** eksempelvis skulle have undersøgt hvorledes arbejdsopgaven skulle gribes an, således der ikke var risiko for tilskadekomst. Blandt andet skulle **Sagsøgte** have orienteret sig om det pågældende træes tilstand, for derved at sikre sig om træet var af en tilstand, hvor fældning kunne ske ved klatring i træet og i givet fald sikre sig at nødvendigt og egnet sikkerhedsudstyr var til rådighed for **Sagsøger** eller i modsat fald hvis træets tilstand ikke tillod at fældning skete ved klatring i træet, sørge for anden og sikkerhedsforsvarlig fremgangsmåde,

at **Sagsøgte** ukendskab til, hvorledes de skulle sikre at **Sagsøger** sikkerhedsmæssigt forsvarligt kunne udføre den enkeltstående specialistopgave med fældning af risikotræet, ikke fratager **Sagsøgte** for at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser,

at **Sagsøgte** om nødvendigt i et tilfælde, hvor **sagsøgte** havde pålagt **Sagsøger** at udføre enkeltstående specialistopgave, som faldt uden for **Sagsøger** sædvanlige arbejdsopgaver, skulle have indhentet sagkyndig bistand således Produktionsskolen Skolen denne vej kunne iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser.

Særligt gøres det gældende,

at **Sagsøgte** ifølge aftalen med "kommunen" ... påtog sig forpligtelse i forhold til at de sikkerhedsmæssige aspekter ift. udførende medarbejdere var i orden, og særligt fordi det blev indskrevet som selvstændigt punkt i aftalen har **Sagsøgte** haft

særlig anledning til at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser og forpligtelsen til at iagttage sine arbejdsgiverforpligtelser har været skærpet, da dette var selvstændigt punkt i aftalen.

I relation til forholdet om egen skyld gøres det gældende.

- at Sagsøger** ved tilskadekomsten ikke har udvist erstatningsrelevant egen skyld,
- at Sagsøger** af **Sagsøgte** blev pålagt at udføre arbejdsopgave, og blot ud fra det tilstedeværende materiale har forsøgt at løse arbejdsopgaven,
- at** selv hvis det måtte blive lagt til grund at **Sagsøger** har udvist erstatningsrelevant egen skyld, så er den udviste erstatningsrelevante egen skyld ikke af en karakter der berettiger til at erstatningen skal bortfalde og berettiger heller ikke til at der skal foretages fradrag i erstatningen."

Sagsøgte har procederet i overensstemmelse med sit påstandsdokument af 26. juli 2016, hvor det blandt andet anføres:

"Nærværende sag angår spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgte har pådraget sig erstatningsansvar overfor sagsøger i anledning af en tilskadekomst den 11. juli 2012, hvor sagsøger kom til skade i forbindelse med, at han, efter at være kravlet op i et træ, faldt ned og slog især sin ryg og hånd.

Sagsøger havde været ansat hos sagsøgte siden juli måned 2009, altså ca. 3 år forud for skaden.

Sagsøger var ansat som værkstedsleder på Det Grønne Værksted.

Sagsøger var yderst erfaren med de arbejdsopgaver, der blev udført i Det Grønne Værksted. Han var således både forud for og under sin ansættelse – og i al fald indtil fornylig – selvstændig anlægsgartner, og har tidligere undervist på ...**skolen** og er uddannet hortonom. Der henvises til ... sagsøgers ansøgning til stillingen som værkstedsleder dateret 18. april 2009.

På sagsøgte skole er der i alt ca. 10 værksteder, herunder værksteder med mekanikerarbejde, grafisk arbejde, tømrerarbejde, viceværtsarbejde mv.

En produktionsskoles formål er som bekendt at være et tilbud til udfordrede unge mennesker mellem 16 og 25 år med henblik på at forbedre de unges personlige sociale og faglige kompetencer.

Arbejdet på en produktionsskole har således både karakter af faktisk arbejde, men også pædagogisk arbejde med de unge mennesker.

Til illustration af skolens grundlag, arbejde mv. er fremlagt ... ”Hvad er en produktionsskole”...virksomhedsplan, ... vejledning og ... oversigt over værksteder.

Sagsøger var en vellidt og dygtig medarbejder, både pædagogisk og med det konkrete faglige arbejde.

Sagsøger var meget selvstændig, ærekær og dygtig med sit arbejde, og var også udpræget praktisk anlagt. Sagsøger havde en meget fast mening om, at han havde god forstand på sit arbejde, hvilket sagsøgte var helt enig i.

På en produktionsskole har ledelsen ikke detailkendskab til de enkelte fagområder. En skoleleder på en produktionsskole kan således ikke have detailkendskab til både mekanikerarbejde, grafisk arbejde, tømrerarbejde, viceværtsarbejde, anlægsgartnerarbejde mv., men må overlade den konkrete tilrettelæggelse og udførelse af disse arbejdsopgaver til de enkelte værkstedsledere, så som sagsøger.

I modsat fald bliver det vanskeligt, nærmest umuligt, at drive en produktionsskole.

Værkstedslederne, herunder nok særligt det grønne værksted havde meget arbejde ”ude i byen” med eleverne med anlægsgartnerarbejde mv. for private og offentlige kunder.

Den konkrete kontrakt om vedligeholdelse af ...**skoven** ... er indgået mellem kommunens medarbejder og sagsøger. Sagsøgte har ikke været involveret i den konkrete aftales nærmere indhold, og ledelsen har heller ikke været involveret i de enkelte arbejdsopgaver. Indgåelsen af aftalen og udførelse af de enkelte arbejdsopgaver blev overladt til sagsøger i tryk forvisning om, at dette blev udført fagmæssigt korrekt. Forløbet op til skaden havde heller ikke givet sagsøgte anledning til at forvente andet.

Sagsøgte er bekendt med, at sagsøger et par gange om året sammen med en medarbejder fra kommunen har været i skoven og blandt andet udpeget risikotræer der skulle fældes.

Produktionsskolens forstander, **CS** fik på et tidspunkt en rykker på grund af en artikel i et lokalt dagblad, og talte med sagsøger om denne rykker, idet nogle borgere vist havde ment, at det pågældende træ udgjorde en risiko.

Sagsøgte var ikke blevet hidkaldt, og havde heller ikke set det pågældende træ før skaden skete.

Videregivelsen af den af dagbladet initierede ”rykker”, er således det eneste sagsøgte har haft med den pågældende opgave at gøre.

Sagsøgte har ikke fået nogen besked om, at sagsøger ved løsning af opgaven skulle klatre op i træet.

Sagsøgte har ikke pålagt sagsøger nogen bestemt metode til udførelsen af arbejdet.

Det står ikke klart for sagsøgte, hvorfor sagsøger valgte at klatre op i træet for at fælde træet, men måske er der en god skovteknisk grund hertil.

Såfremt sagsøger havde givet udtryk for utryghed ved arbejdet, havde sagsøgte naturligvis taget behørigt hånd om dette. Hvis sagsøger således eksempelvis havde bedt om at få lov til at leje en lift for arbejdets forsvarlige udførelse, havde sagsøgte naturligvis efterkommet dette ønske.

Det gøres således sammenfattende gældende, at sagsøgte ikke har handlet ansvarspådragende over for sagsøger i anledning af dennes beklagelige tilskadekomst.

Det gøres gældende, at en produktionsskole efter sin karakter ikke overfor en ansat værkstedsleder kan have et sædvanligt arbejdsgiveransvar, idet en forstander på en produktionsskole ikke kan (eller skal) have detailkendskab til de enkelte fagområder, herunder hvorledes de enkelte fagområder løses sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. En ansat værkstedsleder som sagsøger ved væsentligt mere om opgavernes forsvarlige løsning – såvel den praktiske som den sikkerhedsmæssige – end ledelsen.

Ledelsen har primært det pædagogiske ansvar – naturligvis i samarbejde med medarbejderne, herunder værkstedslederne – men kan ikke med nogen rimelig mening instruere de enkelte værkstedsledere i arbejdets faglige og sikkerhedsmæssige korrekte udførelse.

Uanset om retten mod forventning måtte mene, at en produktionsskoles forstander er underlagt et sædvanligt arbejdsgiveransvar, og således skal instruere en værkstedsleder i arbejdets korrekte udførelse, føre tilsyn hermed mv., gøres det gældende, at en arbejdsgiver under alle omstændigheder ikke har pligt til at instruere erfarne medarbejdere i udførelsen af opgaver, der ligger indenfor rammerne af den konkrete medarbejders erfaring og uddannelsesmæssige baggrund.

Det skal i den forbindelse også tillægges vægt, at sagsøger ikke oplyste sagsøgte om, at der eventuelt var noget usædvanligt (eller farligt) vedrørende det konkrete arbejdes udførelse i relation til det pågældende træ.

Det gøres endvidere gældende, at sagsøger har udvist retsfortabende egen skyld, hvorved en eventuel erstatning må bortfalde, subsidiært nedsættes. Der henvises til ovennævnte bemærkninger."

Sagsøgte har endvidere gjort gældende, at hvis retten skulle finde, at produktionskolen har tilsidesat sine arbejdsgiverforpligtelser, er der ikke årsagssammenhæng mellem dette og ulykken, da ulykken skyldtes, at den stab eller gren, som stålwiren var rundt om, gav efter.

Rettens begrundelse og afgørelse

Sagsøger var ansat på **Sagsøgte** som værkstedslærer. Opgaven med at fælde det pågældende risikotræ i ...**skoven** var omfattet af en aftale mellem **Sagsøgte** og "kommunen" og produktionsskolen pålagde **Sagsøger** at udføre opgaven. Fældning af et træ af den pågældende størrelse var ikke omfattet af **Sagsøger** sædvanlige arbejdsopgaver som værkstedslærer, men var en specialistopgave med betydelige faremomenter.

Det må på baggrund af Arbejdstilsynets påbud med tilhørende bilag og ^{Sagsøger} forklaring lægges til grund, at **Sagsøger** kom til skade som følge af, at **Sagsøger** ikke anvendte det fornødne sikkerhedsudstyr, og at hans arbejdsmetode som følge heraf var særdeles risikofyldt.

Forstander **CS** var bekendt, at risikotræet skulle fældes af ^{Sagsøger} men hverken han eller viceforstanderen spurgte til, hvordan arbejdsopgaven skulle udføres, gav retningslinjer herfor, førte tilsyn med hermed, stillede det nødvendige udstyr til rådighed eller sikrede sig, at det anvendtes. **Sagsøgte** har derved klart tilsidesat sine forpligtelser som arbejdsgiver til at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø, og som følge heraf kom **Sagsøger** til skade. Skolen er under disse omstændigheder ansvarlig for ulykken.

Den omstændighed, at **Sagsøger** var en kompetent medarbejder med betydelig erfaring inden for træfældning, og at forstanderen ikke havde erfaring hermed eller viden herom, fritager ikke arbejdsgiveren dette ansvar, ligesom der ikke af **Sagsøger** er udvist en sådan grad af egen skyld, at der er grundlag for at nedsætte erstatningsansvaret helt eller delvist.

Fastsættelse af sagsomkostninger vil ske i forbindelse med fastsættelsen af størrelsen af erstatning og godtgørelse som følge af ulykken.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte er erstatningsansvarlig for den tilskadekomst **Sagsøger** blev påført den 11. juli 2012. **Sagsøger** har ikke udvist en egen skyld, der berettiger til bortfald af eller fradrag i en eventuel erstatning eller godtgørelse som følge af ulykken.

Marie Louise Klenow
Dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Helsingør, den 31. oktober 2016.

Eva Holfelt, Kontorfuldmægtig